

Normandia 9.-15.9.2014

D-Day ja historiaa yhdistyksen matkalla Normandiassa

Tänä vuonna kului 70 vuotta liittoutuneiden historiallisesta maihinnoususta Normandiaan. Juhlavuoden merkitys näkyi rannikon taistelupaikoilla. Sotapaikkojen museointi ja sotatapahtumien esittely kaikessa karneudessaan nykyihmiselle aiheuttaa pysyvän jäljen ihmismieleen: ei koskaan enää samaa pidä tapahtua Euroopassa. Mutta väkisin siellä tuli mieleen yhtymäkohtia nykypäivän tapahtumiin, tapahtuuko tämä vielä kerran Euroopan itäosissa.

Sotatapahtumiin on myös toinen sotatieteellinen lähestymistapa. Tällöin käydään läpi asioita sodan tapahtumien ja siihen liittyvien taisteluiden avulla. Tässä asiassa toimi matkamme johtaja ja asiantuntijaoppaana fil. tri ja eversti Kari Miekkaavaara suurena apuna. Hänen maihinnousun ja Normandian asiantuntemus hämmästytti osallistujia. Sopivassa tilanteessa löytyi myös sopiva kevennys vakavaan aiheeseen. Matkan onnistumisen kannalta Kari Miekkaavaaran tapahtuma-alustukset ja -yksityiskohdat antoivat selkeän kuvan tapahtumista.

Matka alkoi epäinhimilliseen kelloaikaan: klo 3.00 yöllä Turusta. Mutta näinhän se aina on, kun haluaa Vantaan aamulenkoille lähteä. Matka alkoi Pariisin Charles de Gaulle – lentokentältä Givernyn pikkukaupunkiin. Siellä sijaitsee Claude Monetin museo, joka käsittää hänen kotitalonsa ja valtavan puutarhan. Hänen impressionistiset maalaukset ovat pääasiassa tehty puutarhan näkymistä. Puutarhan lumelammikko on varsin monessa hänen maalauksessaan.

Lounasta nautimme tässä Givernyn kylässä, jonka lähdimme hotellimme Caenin kaupunkiin, jossa majoituimme hotellimme Hôtel des Guantrans'issa, jossa majoituimme koko matkan ajan. Hotelli sijaitsi aivan Vilhelm Valloittajan linna läheisyydessä.

Paljon puhuva seinämaalaukset Arromanchessa.

Caenin kaupunki kärsi sodassa suuria vahinkoja, kun britit koettivat valloittaa sen saksalaisilta puolustajien tehdessä sitkeää vastarintaa.

Tutustuminen aloitettiin maihinnousurannikon itäosasta, jossa sijaitsi Mervillen tykkipatteri, Pegasus-silta ja Arromanchesin kaupunki. Juno muodosti kanadalaisten ja Sword brittien maihinnousualueet. Mervillen saksalaisessa tykkipatterissa sai tuntea, millaista on olla sinä yönä bunkkerissa, josta saksalaiset tulivat rannikkoa liittoutuneiden pommittaessa samanaikaisesti ankarasti. Tunnelma oli melkein aito bunkkerissa, ainoastaan maan vavahtelun tunne puuttui. Lopuksi britit valloittivat bunkkerin.

L'Orne-joen Begasus-sillan valloitus on yksi onnistuneista operaatioista sodan aikana. Sillan valloitti melkein ilman vastarintaa 3 Horsa-maahanlaskukoneellista brittejä. Silta sai nimensä joukko-osaston tunnuksen mukaan. Sillan yhteydessä on myös museo, johon tutustuimme vain ulkoapäin.

Erittäin vaikuttava paikka oli kaikkien mielestä 360 aste – museo. Tähän oli rakennettu valkokangas, joka kiersi koko esitystilan. Valkokankaalla pyöri vanhoista sotafilmeistä tehty multimediaesitys. Tunnelma oli tosi vaikuttava, tuntui kuin olisi keskellä maihinnousutilannetta. Arromanchesin kylän edustalla oli vielä jäänteitä brittien valtavasta keinotekoisesta satamasta, jonka kautta saatiin maihin materiaalia ja ajoneuvoja. Kylään tuli varsinainen suma, kun koko ajan tuotiin lisää miehiä ja ajoneuvoja. Etummaisiet eivät päässeet etenemään riittävän nopeasti. Onneksi Saksan ilmavoimat oli lamaannutettu sotatoimilla. Vaikka Saksalla oli lentokoneita, puuttui lentäjiä ja polttoainetta.

Arromanchesin kylään palattiin myös seuraavana päivänä. Siellä sijaitsi maihinnousumuseo, jossa oli pienoismallein havainnollistettu valtava keinotekoinen satamarakennelma. Sitä ennen oli kuitenkin tutustumassa Bayeux'in kaupungissa seinävaatemuseoon, jossa sijaitsee 70 m pitkä Vilhelm Valloittajan Englannin sotaretkeä kuvaava seinävaate.

Perjantapäivä oli varattu pelkästään Normandiaan ja Bretagnen maaseutuun tutustumiseen. Mont Saint Michelin kuuluisaa saarta ihailemaan mennessä tutustuimme Villedieu les Poêles – nimisessä kaupungissa kirkonkellojen valmistukseen yrityksessä nimeltään Fonderie de Cloches. Kellojen valmistus maksaa noin 50€/kg ja yhden ison kellon valmistus kestää viikkoja.

Kuvassa yrityksen edustaja kertoo kellojen valmistuksesta tulkkina toimineelle oppaallemme.

Mont Saint Michelin luostarisaaari aamusumussa.

Tämän jälkeen menimme tutustumaan St Malon kaupunkiin, jossa söimme lounasta.

Lauantai oli varattu maihinnousutapahtumalle. Omaha-rannalla amerikkalaiset joukot kärsivät suurimmat tappiot, voimakkaan vastarinnan ja epäonnistuneiden hyökkäysvalmistelujen takia. Ilmapommitus suuntautuu sisämaahan siviilikohteisiin. Amfibiovarustusteiset tankit upposivat mereen kovan merenkäynnin takia. Päivän päättyessä 1. ja 29. divisioona ovat menettäneet 4000 miestä kaatuneina ja haavoittuneina. Saksalaisten Longuesin patterissa pääsemme tutustumaan puolustuksen tykistöasemiin. Samoin rannalla sai käsityksen, minkälainen paikka Omaha oli amerikkalaisille.

Sodalla on aina yksi lopputulos, hautaustamaita tarvitaan lisää. Vierailimme kahdella hautausmaalla: amerikkalaisella ja saksalaisella. Amerikkalaisten hautausmaa sijaitsee Pointe de Hoc'issa. Tässä yhteydessä sijaitsee myös saksalaisten tukikohta-alue. Tämä alue on jätetty sellaiseksi, kuin se sodan loputtua oli. Siellä näkyy

tykistökeskitysten jäljet selvästi. Amerikkalaiselle hautausmaalle on haudattu 9387 sotilasta ja 1557 kadonneen nimet löytyvät sieltä. Point de Hoc on amerikkalaisten kansallinen muistomerkki ja hyvin ylläpidetty.

Saksalaisten hautausmaa La Cambe'ssa on yksityisen järjestön ylläpitämä. Järjestö on Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. Hautausmaalla on 21140 kaatunutta saksalaista sotilasta.

Järjestö etsii ja hautaa kaatuneita saksalaisia eri taistelupaikoilta. Hautamaita on useita amerikkalaisilla ja saksalaisilla samoin kuin briteillä ja kanadalaisilla. Mukan liittoutuneiden joukoissa oli myös ranskalaisia, puolalaisia ja norjalaisia sekä belgialaisia ja hollantilaisia.

Ennen paluupäivää tutustuimme Utah-rannikolle, jossa sijaitti saksalaisten WN13 tukikohta. Tämä oli amerikkalaisten toinen maihinnousupaikka. Osittain tukikohdan päälle on rakennettu Utah-maihinnousumuseo. Täällä amerikkaisten hyökkäys onnistui paremmin. Laskuvarjo- ja maahanlaskujoukot kärsivät tappioita, koska pilvien takia joukot ajautuivat hajalleen. Osa laskuvarjojoukoista putosi suoraan saksalaisten tulvittamaan sisämaahan, jolloin porukkaa hukkui raskaine varusteineen veteen, osa suoraan vihollisen tulitukseen.

Tämän jälkeen kävimme suuressa saksalaisessa rannikkotykistöpatterissa, joka sijaitti paikassa nimeltä Crisbecq. Siellä käsityksen siitä, mitä kaikkea varustusta tarvitaan tukikohdan toimintaan.

Kuvassa Suomesta Normandiaan kulkeutunut VTT:n korjaama tykki Crisbecq-tukikohdassa.

Päivän päätteeksi menimme Sainte Mère-Église-nimiseen kaupunkiin, jossa sijaitsi amerikkalaisten maahanlaskujoukkojen museo. Siellä näki hyvin miten kaikki siihen aikaan tapahtui. Laskuvarjojoukkojen käyttämästä C47-kuljetuskoneesta oli aidon tuntuinen ympäristö sodan äänineen ja radiokeskusteluineen. Runsaasti amerikkalaisten käyttämiä varusteita ja maahanlaskukone sekä kuljetuskone oli esillä kolmessa hallissa.

Kuva on maahanlaskukoneen sisältä. Näitä tuhoutui maahanlaskussa ja niissä menetettiin miehiä, kuten myös miesten jäädessä roikkumaan laskuvarjoista puihin.

Kuvassa roikkuu sotamies John M. Steele esittävä laskuvarjonukke Sainte Mère-Église-kirkon tornista. Steel roikkui siellä vuorokauden ja jäi henkiin saksalaisten vankina. Onnistui kuitenkin pakenemaan ja osallistui vielä muihin taisteluihin. Hän kuoli 56 vuotiaana sodan jälkeen Ranskan kunniakansalaisena.

Tässä pikkukaupungissa söimme lounaan ja illalla tiedossa viimeinen yhteinen päivällinen hotellin ravintolassa, jossa aterioimme joka aamu ja ilta. Päivällinen hoitui jokaisen omavalintaisessa paikassa.

John M. Steele

Viimeinen päivä Normadiassa koitti ja suunnistimme Lisieux'n kaupungin lähellä olevaan Calvados-tislaamoon. Calvados on omenoista tehty viina, joka kypsytetään tammitynnyreissä.

Yhteen tynnyriin mahtuu 2-3 kuutiota koosta riippuen. Kypsytysaika on 2 – 20 vuotta.

Kuvassa tilan isäntä kertoo omenatarhassa omenalaaduista ja tarhan hoidosta.

Lisieux ´n kaupunkissa on basilika, joka on valmistunut vasta 1954. Basilika on valmistettu St. Thérèse´n kunniaksi. Hänet julistettiin pyhimykseksi 1925.

Kotimatka sujui joutuisasti, niin hyvin, että meillä jäi aikaa poiketa Pariisissa ihailmassa Eiffel-tornia ja riemukaarta sekä ajaa Champ Elysee päästä päähän.

Sotahistoria on aina voittajien historia. Täällä näkyi selvästi myös, koska olimme voittajien maaperällä. Normandian maihinnousuun liittyvä matkailu on täällä aikamoinen elinkeino. Se, että nämä todisteet ovat jääneet meidän jälkipolvien tutkittaviksi, on tietysti hieno asia. Mukana oli myös henkilöitä, jotka lapsuudessaan ovat kokeneet sodan läheltä. Me muut olemme sodan jälkeinen sukupolvi, joka ei halua sen ajan tapahtumien toistuvan. Eu perustettiin sodan jälkeen estämään historian toistuvan. Toimikaamme siis yhteisen Euroopan puolesta. Sodassa on aina yksi varma häviö, se on siviiliväestö. Se nähtiin tässäkin sodassa. Siviilejä meni kymmeniä tuhansia ja sadat tuhannet

menettivät kotinsa pelkästään Normandian maihinnousussa. Sen takia maihin nousua ei muistella joka perheessä hyvällä.